

167. Van Dale, de letter K (5)

1. Hier is je back-up-cd'tje terug. De ouders met die twaalf kinderen hebben vast niet stilgelegen. In jezusnaam, om jezuswil [niet in GB, VD], dat meen je niet! Metallic en metalliek zijn synoniemen. Dat zeg je nu al ten enenmale, ten tweede male en zelfs ten derde male (bij verkopen: derdemaal). Wordt het ook nog vier- of vijfmaal? Zou Onze-Lieve-Heer aan 't [ut] kegelen zijn daarboven? De kegelsleutelbloem is de zerehandenplant. Een keik is een knopherik en onder de keil zijn is dronken zijn. Wat is dat volgens de Belgisch-Nederlandse jeugdtaal keiniig, zeg! Ik had je al eerder de deur uit moeten keilen. Een keiretsu heeft wel iets van een kartel. Hebben mannen met een baard keirofobie?
2. De keizer van Japan (tenno) is een soort stekelklipvis. Het keizergroen wordt ook wel Schweinfurter groen genoemd. Hij droeg een kekke outfit. De keldermeester (cellarius) leed aan kelderkoorts. Het souterrain is de kelderverdieping. Een kelei is een oosters tapijt, een kelim ook, maar met de hand geweven. Een velum is onder andere een kelkkleedje. Een kelly hoort alleen thuis in een roterende boorinstallatie.
3. Een keltenkruis is een Keltisch kruis en Arthurromans zijn middeleeuwse Keltische romans. De keltistiek weet er alles van. Heeft dit apparaat de Kema-keur wel? Het kemalisme komt van Kemal Atatürk. Een kemenade is van oudsher een vrouwenvertrek in een middeleeuwse burcht.
4. Een kemenche is een Turkse schootviool met twee snaren. Kempo is een oosterse vechtsport.
5. Hoewel nog overvol, het Kempische steenkolenbekken wordt thans niet meer geëxploiteerd.
6. Kenleer heet ook wel noëतिक (gnoseologie, epistemologie). Op de tempel van Delphi stond 'gnothi seauton', dat betekent: ken uzelf. Hij was een Vondel- en tevens wijnkenner. Houdt u van de onvergetelijke skaldenpoëzie?
7. Een kepel is de piramidale spits van een fioel of pinakel. Een betekenis van keper is in de heraldiek: chevron.
8. Ze heeft indertijd de opleiding k en o, kinderverzorging en -opvang, gedaan. Een kepie is een militair hoofddekseel. Keratine is hoornstof en keratose dus verhoorning. Keratitis is hoornvliesontsteking. Een kerbstone vind je op een racecircuit. De kerels van Vlaanderen was oorspronkelijk een scheldnaam voor de Vlaamse boeren, maar is nu een erenaam voor de echte, de oer-Vlamingen. Het Kerelslied romantiseerde ze. Het 'rechtsom ... keert' klonk en de soldaten maakten rechtsomkeert. Hij had er al veel op, maar haalde ook brood op de kerfstok.
9. Je hebt de oosterse orthodoxe of Griekse kerk, de oosterse koptische of Russische kerk, de westerse of Latijnse kerk en de lutherse of Waalse kerk. De PKN is de Protestantse Kerk in Nederland en de roddels komen uit de Chinese kerk.
10. De kerkbaljuw was een suisse. De Kerkelijke Staat was de voorloper van Vaticaanstad.
11. De kelner had thuis keramieken dakpannen boven op de hanenbalken. Op het kerkhof van Den Briel liggen veel vissers. De lust-niet en kan-niet liggen op het kerkhof en wil-niet ligt ernaast. De absoute is een plechtigheid na de uitvaartmis. Haar kerkhofbloempjes komen al tevoorschijn.
12. Kerkkunst is reliart en dat is geen Kerklatin of Kerkslavisch. Een oranje-uil (gewestelijk: kerkuil) is een katuil (torenvliinder). De kerkzesoog is een zeldzame spin. Komt er dit jaar nog een kermesse d'été? Een bambochade is een kermisstuk, een schilderij. Een hercuul is een kermisworstelaar. De corebusiness is je kernactiviteit. De kernhem lijkt op de edammer. Keroewing is tamelijk hard hout. Kerria is een sierstruik uit Japan, kerrie heet soms ook wel curry. Ik zal hem mores leren. De cherrytomaat of kerstomaat zat niet, de kirsch wel in het kerstdiner. Kersenlikeur is cherrybrandy. Snap

jij er nog een kersenspit van? De kerstster boven de deur slaat terug op de Kerstster, de ster van Bethlehem.

13. De wens 'prettige kerstdagen' slaat met name op eerste en tweede kerstdag. Een niet-gewestelijk kerstenkind is een dopeling. Jeanine was kerstkind, het kindeke Jezus Kerstkind.

14. 'Een witte Kerstmis, een groene Pasen', klopte dat dit jaar? Op de kerstmarkt kwam ik de Kerstman tegen. De kersttijd is de tijd van Kerstmis tot Driekoningen. De kerstweek loopt van Kerstmis tot Nieuwjaar. Je hebt de tamme kervel en de tuinkervel, de dronkenmakende kervel (dollekervel) en de roomse of Spaanse kervel. Het kerygma is de essentie van de prediking betreffende Gods verlossend werk in Christus. 'Uit de ket' en 'uit je dak' zijn bijna-synoniemen. Wil je ketchup bij de ketan (kleefrijst)? Een ketelaar is een na-eter.

15. Ketella heet ook cassave. Een ketelpak is een overall (volkstaal: overal). Van Michlers keton wilt u de formule vast niet weten. Bij de joden vindt een get altijd na een ketoeba plaats. Hier is je koffie toebroek, je keteltjeskoffie.

Rein Leentfaar